

### Ηρακλειά

Νησί των Κυκλάδων νότια της Νάξου και βορειοανατολικά της Ίου που αποτελεί μαζί με τη Σχοινούσα, Κουφονήσια και Δονούσα το σύμπλεγμα των Μικρών Ανατολικών Κυκλάδων.

Το νησί έχει έκταση 19 τετραγ. χιλιομέτρα. Οι κάτοικοι ασχολούνται με την αλιεία την καλλιέργεια της γης και την κτηνοτροφία, ενώ εξαιρετικής ποιότητας είναι το παραγόμενο εκλεκτό Ηρακλειανό μέλι.

Η Ηρακλειά εκτός των πραγματικά σπανίων φυσικών καλλονών της με τα πολλά γραφικά λιμανάκια της και την πεντακάθαρη θάλασσα προσφέρει στον επισκέπτη τη δυνατότητα να επισκευθεί και να γνωρίσει ένα από τα ομορφότερα και πλουσιότερα στον κόσμο σπήλαια. Το σπήλαιο βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του νησιού στους πρόποδες του βουνού Πάπας. Στην Ηρακλειά βρίσκονται δύο οικισμοί, ο Άγιος Γεώργιος που είναι στο λιμάνι του νησιού και η Παναγιά που είναι χτισμένη στο κέντρο του νησιού στους πρόποδες του βουνού Πάπας.

Το νησί κατοικήτο κατά την Αρχαιότητα και σύμφωνα με τον Πλήνιο

ονομαζόταν Όνος λόγω της σχετικής ομοιότητας του φυσικού της σχήματος.

Σώζονται μέχρι σήμερα λείψανα των αρχαίων οικισμών, τάφοι με κτερίσματα ιδίως πήλινα αγγεία και μαρμάρινα κυκλαδικά ειδώλια, πολλά από τα οποία κοσμούν το Αρχαιολογικό Μουσείο και το Μουσείο Γουλανδρή και αποτελούν μέρος του λεγόμενου θησαυρού της Κέρου. Στην περιοχή Κάστρο στον όρμο Λιβάδι σώζεται κάστρο οικοδομημένο με μεγάλες τετράγωνες πέτρες, εντός του οποίου βρέθηκαν και ιερά της θεάς Τύχης (Τυχαίο) και του Ποφιήτου Δία.

Κατά την Τουρκοκρατία η Ηρακλειά αποτέλεσε κρησφύγετο πειρατών που λυμαίνοντο στο Αιγαίο.

Σήμερα το νησί αποτελεί αυτοτελή κοινότητα και υπάγεται διοικητικά στο επαρχείο Νάξου και εκκλησιαστικά ανήκει στη Μητρόπολη Θήρας.